

HE 315/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle Pohjois-Atlantin sopimuksen sekä Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Valtiovarainvaliokunnan kuuleminen perjantaina 13.1.2023 klo 11.30

kansainvälisten asioiden johtaja Pauliina Eskola, sisäministeriö
talous- ja suunnittelujohtaja Kati Korpi, sisäministeriö

PL 26 Sisäministeriön hallinnonala

Nato-jäsenyyden kytkeytyminen sisäiseen turvallisuuteen ja kansallisen turvallisuuden suojaamiseen

Sisäministeriön rajapinta Nato-asioihin kytkeytyy kansallisen turvallisuuden suojaamiseen, sisäisen turvallisuuden ylläpitoon sekä yhteiskuntarauhan turvaamiseen. Rajapinta löytyy tiedustelun yhteensovittamisen, ja siviilitiedustelun ohjauksen järjestelyistä, Suomen aluepuolustusjärjestelyihin kytkeytyvään sisäisen turvallisuuden asioihin ja uusien turvallisuushkien kokonaisuudesta, kriisivastejärjestelmästä, CBRN-politiikasta ja väestönsuojelusta sekä siviilivalmiudesta. Sisäministeriön toimialaan kuuluvat myös kiinteästi hybridi- ja kyberuhkien sekä terrorismin torjuntaan liittyvät asiat ja vastuut. Rajavartiolaitos osallistuu sotilaallisen maanpuolustuksen tehtäviin. Toisiinsa limittyneiden sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden uhkien yhteydessä sisäisen turvallisuuden viranomaisilla on keskeinen rooli ensivasteviranomaisena niin turvallisuushkien tunnistamisessa kuin torjuntatoimissa.

Resilienssin merkitys painottuu Naton uudessa strategisessa konseptissa aiempaa vahvemmin ja on noussut keskeiseksi politiikka-alueeksi ei-sotilaallisiin haasteisiin vastaamisessa. Resilienssiin liittyvä kokonaisuus on merkittävä osa Naton puolustussuunnittelua ja koskee myös sisäministeriön toimialaa. Naton kriisivastejärjestelmä (NATO Crisis Response System, NCRS) on keskeinen osa Naton kykyä kriisinehkäisyyn ja -hallintaan. Kriisivastetoimiin sisältyy myös paljon sisäministeriön toimialalle liittyviä valmiuden kohottamisen toimenpiteitä. Nato-jäsenyydellä on vaikutusta sisäministeriön hallinnonalaan ja viranomaisten toimintaan ja se tuo osaltaan viranomaisille uusia velvoitteita.

Rajavartiolaitos on aluevalvontaviranomainen, joka turvaa Suomen alueellista koskemattomuutta kaikissa tehtävissään. Poliisi vastaa sisäministeriön hallinnonallalla aluevalvonnasta sisämaassa ilmenevien alueloukkausten osalta. Rajavartiolaitos on osa Suomen puolustusjärjestelmää. Rajavartiolaitos ylläpitää ja kehittää puolustuskykyään aktiivisesti yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa, mikä

näky mm. runsaana harjoitustoimintana. Natoon liittymisen myötä puolustusjärjestelmämme yhteensopivuuden rakentaminen lisää Rajavartiolaitoksen sotilaallisen maanpuolustuksen tehtäviä entisestään. Rajavartiolaitoksen rooli ja tehtävät näkyvät siinäkin, että Puolustusministeriö ilmoittaa Rajavartiolaitoksen toiminnasta ja resursseista vuosittain Suomen puolustusmenoiksi keskimäärin 88 prosenttia.

Nato-jäsenyys liittää Suomen sotilas- ja siviilitiedustelun osaksi liittokunnan tiedusteluyhteisöä. Kansallisessa tiedustelutoiminnassa korostuu kahdenvälinen ja monenkeskinen yhteistyö. Suomen liittyminen Naton jäseneksi vaikuttaa tiedustelun ohjaus- ja yhteensovittamistehtävään, koska huomioitavaksi tulee myös liittokunnan turvallisuutta koskevia yhteisiä kysymyksiä. Naton tiedustelutoiminta tukee liittokunnan päätöksentekoa ja toimintaa kaikilla tasoilla poliittisesta päätöksenteosta operaatioiden käytännön toteutukseen. Nato käyttää tiedusteluarvioissaan jäsenvaltioiden tiedustelutietoa.

Naton uusimman strategisen konseptin mukaan toinen Naton pääuhista on terrorismi kaikissa ilmenemismuodoissaan. Valtioneuvoston kansallisesta terrorismintorjunnan strategiaa koskevan periaatepäätöksen mukaan Suomessa poliisilla on päävastuu terrorismintorjunnasta. Poliisin kyky torjua terrorismia muodostuu Suojelupoliisin terrorismin tiedustelukyvystä, paikallispoliisin kyvystä terroristisen toiminnan ennaltaehkäisyssä ja toiminnallisesta vasteesta, keskusrikospoliisin kyvystä hankkia tietoa ja tutkia terroristisessa tarkoituksessa tehtyjä rikoksia sekä viranomaisyhteistyöstä. Rajavartiolaitos osallistuu terrorismintorjuntaan rajaturvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä ja tarvittaessa tukemalla poliisia erityishenkilöstöllä ja -kalustolla.

Resurssivaikutukset sisäministeriön hallinnonalaan

Sisäministeriön hallinnonalan tämänhetkisten arvioiden mukaiset, arvioidut resurssit (HTV- ja eurovaikutukset) sisältyvät Nato-jäsenyyttä koskevan hallituksen esityksen taloudellisiin vaikutuksiin. Sisäministeriön hallinnonallalla Nato-jäsenyys vaikuttaa erityisesti ministeriön, Suojelupoliisin ja Rajavartiolaitoksen tehtäviin mutta myös pienemmässä määrin poliisitoimeen ja muuhun hallinnonalaan.

Resurssivaikutuksia syntyy lisääntyneistä tehtävistä kansainvälisessä yhteistyössä kuten komiteoihin ja työryhmiin sekä niiden valmisteluun osallistumisessa, lisääntyvissä kansallisissa tehtävissä sekä mm. tietojärjestelmien, tietoturvallisuuden ja toimitilaturvallisuuden Nato-vaatimusten täyttämisestä. Arviot resurssivaikutuksista täsmentyvät jäsenyysprosessin edetessä, mutta jo jäsenyyden valmisteluvaiheessa on tärkeää pystyä osallistumaan ja vaikuttamaan Nato-yhteistyössä asiantuntevalla ja riittävällä henkilöstöllä.

Sisäministeriön tehtävämäärän arvioidaan lisääntyvän 5 – 7 htv:lla vuoteen 2025 mennessä asiantuntijoiden toimiessa sekä lähetettyinä asiantuntijoina että kotimaan tehtävissä (noin 1,23 milj. euroa/vuosi).

Suojelupoliisin osalta kansainvälisen yhteistyön (mm. Naton siviilitiedustelukomitea) lisäksi analyysin, tiedonvaihdon ja toimitilaturvallisuuden asiantuntijatehtävät edellyttävät lisäresursointia. Myös tietojärjestelmä- ja tietoturvallisuusratkaisujen arvioidaan edellyttävän Nato-vaatimusten mukaisia muutoksia.

Määräraha-vaikutuksen arvioidaan olevan noin 2,5 – 2,9 miljoonaa euroa vuodessa ja arvioitu htv-määrän lisäys olisi 13 - 20 htv:ta.

Rajavartiolaitoksen resurssitarve syntyy Nato-yhteistoiminnan ja -yhteensopivuuden edellyttämästä lisähenkilöstöstä kotimaassa sekä Nato-rakenteissa, johtamis- ja tilannekuvajärjestelmien sekä tiedonsiirron sekä toimitilaturvallisuuden yhteensovittamisesta Nato-vaatimuksiin sekä liittoutumisen edellyttämästä lisä- ja täydennyskoulutuksesta, mikä kohdentuu pääasiassa sotilasviranhaltijoille. Arvio määräraha-vaikutuksesta on noin 9 – 10 miljoonaa euroa/vuosi ja htv-määrän lisäys 5 – 15 htv:ta.

Poliisitoimelle arvioidaan tarvittavan lisäresursseja Nato-asioiden koordinointiin ja Nato-aineiston käsittelyyn liittyen.

Vuoden 2023 talousarviossa sisäministeriön hallinnonalan resurssivaikutuksista on huomioitu vain Rajavartiolaitoksen resurssitarve 1,2 miljoonan euron lisäyksellä. Muihin resurssivaikutuksiin tullaan palaamaan JTS 2024 – 2027 -esitysten ja vuoden 2023 lisätalousarvioiden yhteydessä.